

Warszawa, 23 listopada 2016 r.

KRD.RPD.116.2016.1.

**Opinia prawna
w przedmiocie stypendium doktoranckiego**

I. Stan faktyczny

Do Zespołu Prawnego Rzecznika Praw Doktoranta wpłynęło zapytanie o obligatoryjność przyznawania stypendium doktoranckiego. Pytająca chciałaby poznać informację, czy praktyka niewypłacania stypendiów doktoranckich na jej wydziale jest zgodna z prawem.

II. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.); dalej jako PSW.
2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz.U. z 2016 r. Poz. 558), dalej jako Rozporządzenie.

III. Analiza prawna

Stypendia doktoranckie regulowane są przede wszystkim w art. 200 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z aktualnym brzmieniem przywołanego przepisu:

Art. 200

1. Uczestnik stacjonarnych studiów doktoranckich **może otrzymywać** stypendium doktoranckie.
2. Minimalne stypendium, o którym mowa w ust. 1, nie może być niższe niż 60% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta ustalonego w przepisach o wynagradzaniu nauczycieli akademickich.
3. **Decyzję o przyznaniu stypendium doktoranckiego**, okresie jego pobierania oraz wysokości **podejmuje w uczelni rektor**, a w jednostce naukowej - jej dyrektor.
4. (uchylony)
5. Stypendia, o których mowa w ust. 1, w uczelni publicznej są finansowane w szczególności w ramach środków, o których mowa w art. 98 ust. 1, a w jednostkach naukowych w szczególności w ramach środków przewidzianych na rozwój kadr naukowych w przepisach o finansowaniu nauki.

Dodatkowe regulacje odnoszące się do stypendium doktoranckiego zawarte zostały w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (m.in.: procedura jego przyznawania, okres pobierania, dane zawarte we wniosku o przyznanie stypendium doktoranckiego oraz przesłanki, które winien spełnić uczestnik studiów doktoranckich, by otrzymać stypendium doktoranckie).

Biorąc pod uwagę powyższe przede wszystkim należy zwrócić uwagę na fakt, że zgodnie z art. 200 PSW uczestnik studiów doktoranckich **może otrzymać stypendium doktoranckie**. Ustawodawca nie wskazał, że uczestnik studiów doktoranckich „otrzymuje” stypendium a jedynie, iż może je otrzymać. Zgodnie z wykładnią literalną wskazać zatem należy, że ustawodawca pozostawił uczelniom swobodę w zakresie przyznawania stypendium doktoranckiego. Oznacza to, że zgodnie z aktualnym stanem prawnym rektor nie ma obowiązku przyznania stypendium doktoranckiego. Jest to przejawem tzw. autonomii uczelni. Oczywiście przedstawioną w zapytaniu praktykę ocenić należy negatywnie, jako naruszającą interesy doktorantów, niemniej w świetle obowiązującego prawa jest ona dopuszczalna, bowiem **to od decyzji rektora zależy, czy stypendium doktoranckie zostanie przyznane czy też nie. Dotyczy to zarówno konkretnego przypadku jak i kwestii polityki uczelni w zakresie obligatoryjności przyznawania stypendiów doktoranckich w uczelni w ogóle.**

Na marginesie rozważań warto odnotować, że zgodnie z nowelizacją ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym z 23 czerwca 2016 r., począwszy od roku akademickiego 2017/2018 stypendium doktoranckie będzie musiało zostać zapewnione przez uczelnię grupie co najmniej 50% stacjonarnych studiów doktoranckich w każdej jednostce naukowej. Aktualnie takiego obowiązku uczelnia nie ma.

IV. Wnioski

Podsumowując, należy wskazać, że w świetle aktualnie obowiązującego prawa uczelnia nie ma obowiązku zapewnienia stypendium doktoranckiego uczestnikom studiów doktoranckich.

*Zespół Prawny
Rzecznika Praw Doktoranta*